

Rubrika je společným projektem Deníku a internetové právní poradny Právní linka

Seriál o novém občanském zákoníku

PETR KAUSTA
Autor je advokát z advokátní kanceláře Kausta & Zientková & partneři.

SLOVO PRÁVNÍKA...

Závět již nově nemusí být datována, respektive neuvedení data v závěti nepovede k její neplatnosti, to ale za předpokladu, že zůstavitel nepořídí více závětí, které by si navzájem odporovaly. Nově je možné pořádit závět i ústní formou, tzv. závět s úlevami. Významným institutem je i odkaz, který může být součástí závěti nebo může být obsahem tzv. dovětky. Za nejsilnější pořízení je považována dědická smlouva, která musí být sepsána ve formě veřejné listiny, to je notářským zápisem.

KDE V NOZ PRÁVNÍ ÚPRAVU DĚDICTVÍ NALEZNETE?
§ 1475 – 1720 v části třetí, hlavě třetí, Zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Rodinné dědictví

Příběh ze života

Více než dvě století vlastnila rodina Malinových rybník, který v minulosti vybudoval pradědek pana Maliny. Na něm pan Malina spolu se svým dlouholetým kamarádem Tondou Borůvkou rád rybařil. Rybník se dědil z generace na generaci, a proto jej pan Malina oprávněně považoval za rodinné dědictví. První majitel rybníka z rodu Malinů zasadil na jeho břehu dub a začal tak tradici sázení těchto stromů v rodu. Postupem času tak břeh rybníka lemovalo stromořadí krásných statných dubů. S ohledem na své stáří a nemoc si pan Malina uvědomoval, že musí rozhodnout, jak bude po jeho smrti naloženo s jeho majetkem.

Měl sedmnáctiletého syna Lukáše, dále měl z prvního manželství syna Kamila ve věku 42 let a manželku Ivanu. Celková hodnota pozůstalosti činila 900 tisíc korun.

Sepsal proto závět, ve které

veškerý svůj majetek zůstavil své manželce a současně jí nařídil vydat Tondovi Borůvkovi všechny rybnícké pruty, které vlastnil.

Synu Kamilovi nařídil, aby po jeho smrti zasadil v rybníka další dub tak, jak již bylo od nepaměti v jejich rodině zvykem.

Syna Lukáše v závěti opominul pro jeho nízký věk. Zá-

vět pak pan Malina uložil do rodinného trezoru.

Týden po jeho smrti se zjistilo, že závět je sice panem Malinou podepsána, ale není na ní uvedeno datum jejího pořízení. V obavách, že závět je neplatná, obrátila se pozůstalá manželka Ivana s tímto problémem na internetovou právní poradnu:

www.pravninlinka.cz

Rada pro paní Malinovou

- V daném případě je závět platná. Neuvedení data podpisu závěti nemá za následek neplatnost, protože pan Malina nepořídil více závětí, které by si navzájem odporovaly, a právní účinky závěti nezávisle na určité doby jejího pořízení.
- Příkaz zasadit dub v rybníka je právně závazný jen pro syna Kamila.
- Povinností paní Malinové je, aby vydala panu Borůvkovi rybnícké pruty, kdy takové nařízení se posuzuje jako odkaz.
- Pan Malina v závěti opominul oba své syny, kteří mají právo na tzv. povinný díl. Právo na povinný díl je tu vždy, pokud nebyl potomek vyděděn nebo pokud není dědicem nezpůsobilý. Nezletilému Lukášovi tak náleží alespoň tři čtvrtiny a zletilému Kamilovi alespoň jedna čtvrtina jejich zákonného dědického podílu. V první třídě dědiců dědí zůstavitelova děti a jeho manžel, každý z nich stejným dílem, tj. každý 1/3 z pozůstalosti. Proto synu nezletilému Lukášovi náleží tři čtvrtiny z 1/3 pozůstalosti, tj. 225 tisíc korun, zletilý Kamil má nárok pouze na čtvrtinu z 1/3 pozůstalosti, tj. 75 tisíc, a manželce pak případně zbylých 600 tisíc, byť podle závěti měla dědit veškerou pozůstalost mimo odkaz.

DĚDICKÁ SMLOUVA

Dědickou smlouvou povolává zůstavitel druhou smluvní stranu nebo třetí osobu za dědice nebo odkazovníka a druhá strana to přijímá. Dědická smlouva musí být uzavřena ve formě veřejné listiny, tj. notářským zápisem. Pořízení dědicem smlouvou je limitováno, platně lze pořádit pouze o tři čtvrtiny pozůstalosti. Čtvrtina pozůstalosti musí zůstat volná. Dědickou smlouvou lze uzavřít i mezi manželi navzájem. Rozvod pak sám o sobě nemá za následek

zrušení dědické smlouvy, ledaže by si to manželé ve smlouvě sjednali. Dědickou smlouvou může po rozvodu zrušit také soud. Dědická smlouva je poměrně těžko zrušitelná, resp. může být zrušena se souhlasem druhé smluvní strany, a to opět ve formě veřejné listiny.

ODKAZ
Odkaz je institut, kterým může zůstavitel osobě, zejména dědici, naříditi povinnost, aby vydala určité osobě (odkazovníku) určitou věc. Odkazovník není dědicem. Předmětem odkazu může být věc

nebo i určité právo. Odkazovník se stává věřitelem osoby, která má povinnost mu vydat předmět odkazu. Odkazovník se nepodílí na úhradě dluhů zůstavitele. Odkazem však nelze nabýt veškerou pozůstalost, když každému z dědiců musí zůstat z hodnoty dědicství alespoň čtvrtina odkazy nezatížena. Odkaz je možné také odvolat.
ZÁVĚT
Závět musí být sepsána písemně nebo ve formě notářského zápisu, ve výjimečných případech lze zá-

NEZAPOMEŇTE

- ◆ Pokud se rozhodnete pro dědickou smlouvu, nezapomeňte, že ji můžete pořádit pouze formou veřejné listiny.
- ◆ Závět je osobním jednáním zůstavitele, nelze proto někoho zplnomocnit k jejímu pořízení.
- ◆ Závět lze odvolat, zničit či pořádit novou.
- ◆ Závět vyžaduje písemnou formu nebo může být pořízena ve formě notářského zápisu, ledaže jde o závět s úlevami.
- ◆ V závěti je možné naříditi určité osobě odkaz nebo příkaz.
- ◆ Dědické právo dědice lze podmínit (například dědic nabude majetek tehdy, až vystuduje vysokou školu).

DOPORUČENÍ Z PRAXE

- ◆ Pro pořízení závěti doporučujeme vyhledat odbornou právní pomoc, nejlépe notáře, a tím předejít možným formálními chybám, které mohou způsobit neplatnost závěti.
- ◆ Závět doporučujeme vždy datovat.
- ◆ Pokud závět sepišete sami, uložte ji na bezpečné místo tak, aby ji dědicové našli, a mohla tak být vaše poslední vůle vykonána.

SLOVNÍK PRÁVNÍCH POJMŮ

DOVĚTEK – zvláštní pořízení pro případ smrti, ve kterém lze naříditi odkaz, stanovit podmínku nebo např. uložit dědici příkaz.
ODKAZ – rozumí se pohledávka na vydání určité věci nebo právo na plnění, kterou mu zřídil zůstavitel. Dědic, který je obtížen odkazem, má povinnost vydat předmět odkazu odkazovníkovi. Nemusí tak činit, pokud celé dědictví odmítne.
ODKAZOVNÍK – osoba, které má být určitá věc z pozůstalosti vydána.
POVINNÝ DÍL – část z pozůstalosti vyjádřena v penězích, která nutně náleží nepominutelnému dědici (děti zůstavitele, a nedědí-li, pak jsou jimi jejich potomci).

vět pořádit i ústně, a to tehdy, je-li zůstavitel pro nenadálou událost v patrném a bezprostředním ohrožení života.

- ✓ Pokud zůstavitel závět nese-psal vlastní rukou, musí jí vlastní rukou podepsat a před dvěma současně přítomnými svědky výslovně prohlásit, že závět obsahuje jeho poslední vůli.
- ✓ Zůstavitel, který chce pořádit závět bez svědků, musí jí písemně vlastní rukou sepsat a podepsat.
- ✓ Pořádit ji pro případ smrti nemůže ten, kdo je nesvéprávný pro

svůj věk. Ten, kdo dovršil 15. rok svého života a ještě nenabyl plně svéprávnosti, může pořizovat bez souhlasu zákonného zástupce pouze formou veřejné listiny.
✓ Kdo byl ve svéprávnosti omezen, může ji v rámci omezení pořizovat jen formou veřejné listiny.
✓ Kdo byl ve svéprávnosti omezen pro chorobnou závislost na požívání alkoholu, drog, gamblerství, může ji pořizovat pouze o polovině své pozůstalosti, zbylá půlka případně zákonným dědicům.

INTERNETPORADNA

Již rok a půl jsem na nemocenské a pobírám invalidní důchod 1. stupně. V lednu mi skončila podpůrná doba pobírání nemocenské. Dne 15. ledna jsem byla na ČSSZ v revizního lékaře, který mi ponechal nemocenskou, ale už mi neprodloužil její výplatu, která činila cca 181 korun na den, s odůvodněním, že se můj zdravotní stav nezlepšil do tří měsíců a mám si zažádat o přehodnocení invalidního důchodu. Sám navrhol 3. stupeň. V únoru jsem byla na bariatrické operaci a ještě do konce tohoto roku mě čeká endoprotéza kyčelního kloubu. Zajímalo by mne, zda mám nárok na nějaké dávky. Zůstal mi důchod zhruba šest tisíc korun. Manžel vydělává i úlevou na dani na tři děti 13 600 korun. Problém je v tom, že nemám u manžela v Ostravě s kluka-

ma trvalé bydliště, ale na magistrátě v Brně. Nám je služby platíme za 5 osob. Dospělým klukům přestal jejich otec platit výživné, i když stále studují. Finančně to opravdu nejde dost dobře zvládnout. Myslíte si, že bychom měli možnost pomoci od státu? Kluci pobírají dětské přídatky, jiné dávky nepobíráme.

Lenka
Pokud je váš manžel nájemcem bytu, ve kterém je přihlášen k trvalému pobytu a hradí náklady na bydlení, může podat žádost o příspěvek na bydlení. Na příspěvek na bydlení má nárok vlastník nebo nájemce bytu, který je v bytě přihlášen k trvalému pobytu, jestliže jeho náklady na bydlení přesahují částku součinnu rozhodného příjmu v rodině a koeficientu 0,30 a zároveň součin rozhodného příjmu v rodině a koeficientu 0,30 není vyšší než částka nor-

mativních nákladů na bydlení. Poskytování příspěvku na bydlení podléhá testování příjmů rodiny za předchozí kalendářní čtvrtletí.

Normativní náklady na bydlení jsou stanoveny jako průměrné náklady na bydlení podle velikosti obce a počtu členů domácnosti. Jsou propočítány na stránkách www.portal.mpsv.cz, pro výpočet nároku příspěvku na bydlení můžete využít kalkulačku na www.penze.cz, www.kurzy.cz.

Žádost o příspěvek na bydlení lze podat na předepsaném formuláři na kontaktním pracovišti podle místa trvalého pobytu. Společně posuzovanými osobami jsou všechny osoby, které jsou v bytě hlášeny k trvalému pobytu. Roz-

hodným příjmem tedy bude příjem vašeho muže.

Ve svém dotazu píšete, že vašim dospělým synům přestal jejich otec platit výživné, přestože stále studují. Nový občanský zákoník v §911 říká: „Výživné lze přiznat, jestliže oprávněný není schopen sám se živit.“ Navíc dítě je považováno za nezaopatřené do skončení povinné školní docházky, a poté, jestliže se soustavně připravuje na budoucí povolání, nejdele však do 26. roku věku.

Pokud otec neplní výživovací povinnost, máte tyto možnosti:

- vyzvat povinného rodiče k řádnému placení výživného
- pokud dochází k neplacení výživného po dobu delší než 4 po sobě jdoucích měsících, lze na něj podat trestní oznámení pro zanedbání povinné výživy (§196).

– je-li již výživné určeno soudem, lze podat návrh na výkon rozhodnutí nebo návrh na nařízení exekuce.

Pokud by byl váš zdravotní stav takový, že byste dlouhodobě potřebovala pomoc jiné osoby při zvládnání základních životních potřeb, lze požádat o příspěvek na péči. Z poskytnutého příspěvku pak lze hradit tuto pomoc. Žádost se podává na kontaktním pracovišti úřadu práce příslušného podle místa trvalého pobytu. Pro informaci také uvádím, že osoba, která není schopna zvládat základní životní potřeby v oblasti mobility nebo orientace a která se opakovane v kalendářním měsíci dopravuje nebo je dopravována, může žádat také o příspěvek na mobilitu.

Mgr. Pavlína Jánová
o.s. InternetPoradna.cz

A opět Slunce, seno...

Praha – Slunce, seno, erotika – další komedii ze série Zdeňka Trošky dnes ve 20.15 uvede TV Prima. Škopkovi i ostatní obyvatelé Hořtic se tentokrát chystají na návštěvu italských zemědělců. Chtějí jim ukázat, že i malá vesnice umí jít s dobou. „A když se něčemu dívíte, tak aspoň zavřete hubu, Kelišová!“ praví farář Otík (Luděk Kopřiva) v jedné ze scén. Dále hrají Helena Růžičková, Stanislav Tríska, Jaroslava Kretschmerová či Oldřich Kaiser. (kul)

DINOSAURIUM: Impozantní výstava pravých koster dinosaurů

Kdo si objedná celotýdenní předplatné na čtvrt roku, získá ZDARMA dvě vstupenky na impozantní výstavu pravých koster dinosaurů

DINOSAURIUM

Vyplňte objednávkový kupón a zašlete nebo osobně doručte na adresu: Deník, Aksamitova 2, 779 00 Olomouc, e-mail: abo.olomouc@denik.cz nebo nás kontaktujte na tel. čísle 602 768 925. Vstupenky obdržíte po úhradě předplatného Deníku. Akce je časově omezena, platí do vyčerpání zásob a pouze pro nové předplatitele. Na internetových stránkách www.mojepredplatne.cz najdete věrnostní program pro předplatitele Deníku - ABO BONUS.

Předprodej v síti **TICKETPRO** www.ticketpro.cz

DINOSAURIUM
VÝSTAVA DO DRUHOHOR

VÝSTAVIŠTĚ PRAHA - HOLEŠOVICE
14. 3. 2014 – 29. 6. 2014
WWW.DINOSAURIUM.CZ

14. března bude v Praze v Výstavišti zahájena unikátní expozice Dinosaurium, která představí část jedné z největších světových sbírek pravých koster a zkamenělin dinosaurů. Výstava nabídne více než padesát exponátů, kterým dominují až téměř 300 miliónů let staré skelety a fosílie zapůjčené z moskevského Borisiakova paleontologického institutu ruské akademie věd.

Více na www.dinosaurium.cz

Ano, předplácím si celotýdenně (Po-So)

..... Deník

a obdrží 2 vstupenky na impozantní výstavu DINOSAURIUM.

Doručte na adresu:

Jméno: .....

Příjmení: .....

Ulice a č.p.: .....

Město - obec: .....

PSC: ..... Telefon: .....

E-mail: ..... Podpis: .....

Platba: SIPO složenkou

Objednávám od: .....

Zavazují se k odběru Deníku a k řádné úhradě předplatného. Předplatné se automaticky prodlužuje, dokud nebude písemně vypovězeno. Každý účastník akce poskytuje podpisem na objednávce předplatného souhlas s použitím osobních údajů k marketingovým účelům společnosti VLP do písemného odvolání tohoto souhlasu.

Na akci Vás zve Váš regionální Deník **deník**

Nechte si donést náš Deník - ušetříte svůj čas i peníze